

STEDELIJK WATERBEHEER: SAMENWERKING NOODZAKELIJK

Stap van concept naar praktijk blijft struikelblok

Het grootste probleem bij het oplossen van de stedelijke wateropgave is dat er mooie concepten bedacht worden, maar dat de praktijk (te) weerbarstig is. Stedelijk waterbeheer zou beter af zijn zonder deze 'trechtering', waarbij idealistische ideeën worden ingehaald door de harde realiteit. Dat stelt de dagvoorzitter Govert Geldof in zijn inleiding bij het SBO-congres 'Waterbeheer in stedelijk gebied', dat op 14 december in Amsterdam plaatsvond.

Het stedelijk waterbeheer staat voor een flinke opgave. De kwantitatieve problemen moeten opgelost worden (wateroverlast, maar ook te weinig grondwater), maar met de komst van de Kaderrichtlijn Water wordt ook het kwalitatieve beheer belangrijker.

In Dordrecht speelt op het moment vooral het kwantitatieve aspect. De gemeente is bezig met het oplossen van de wateropgave, waarvoor onder meer berging gecreëerd moet worden, maar heeft ook nog steeds problemen met de houten funderingen van een aantal woningen in de stad. Door een te lage grondwaterstand zijn deze funderingen gaan rotten. Dat moet hersteld worden. Op andere plaatsen hoopt de gemeente rotten te voorkomen door de grondwaterstand te verhogen. Rob Weeda van de gemeente Dordrecht ging in op het opstellen van het nieuwe waterplan van Dordrecht, waarin deze en andere aspecten (riolering, hemelwater) aan de orde komen.

Op dit moment is al een beheerplan afvalwater, regenwater en grondwater (BARG) opgesteld, maar nog niet vastgesteld.

Daarmee is Dordrecht er nog niet. Om de wateropgave op te lossen moet waterberging gecreëerd worden. Eerst moet vastgesteld worden hoeveel ruimte nodig is. Dat varieert tussen vijf en 37 hectare, afhankelijk van hoeveel gebied wordt afgekoppeld. Daarna moet nog draagvlak onder de burgers ontstaan. In Dordrecht gebeurt dat door onder meer twee maal per jaar een campagne te voeren rond een bepaald waterthema, waarbij uitgevoerde projecten gepresenteerd worden, door het geven van voorlichting en door promotiemateriaal te verspreiden.

Ewoud van den Berg van de provincie Noord-Brabant ging in op de relatie tussen de KRW en stedelijk waterbeheer. Hoewel het lijkt alsof de kwaliteitseisen uit de richtlijn vooral op nationaal niveau spelen, hebben gemeenten wel degelijk met de KRW te maken. Gemeenten hebben namelijk (grond)waterlichamen in hun gebied. Beheermaatregelen van de ene gemeente kunnen invloed hebben op de waterkwaliteit in een andere gemeente. Daarom is afstemming noodzakelijk. In Roosendaal is een project uitgevoerd waarbij de belangrijkste stappen uit het KRW-proces zijn doorlopen. Daarbij ging het alleen om de ambtelijke stappen; bestuurlijke keuzes zijn niet gemaakt. Uit het project blijkt dat het maken van een kosten-batenanalyse van maatregelen en effecten belangrijk is. Op dit punt kan nog veel verbeterd worden.

Eilard Jacobs van DWR ging verder in op de relatie tussen de KRW en stedelijk water-

beheer. Hoewel gemeenten geen wettelijke verplichtingen hebben bij de implementatie van de KRW is hun inbreng toch nodig om in 2009 de deelstroomgebiedsplannen af te hebben. De gemeenten moeten dan volgend jaar al de wateropgave binnen hun gemeentegrenzen voor ogen hebben en vastgelegd hebben in de waterplannen. Het merendeel van de aanwezigen ging er vanuit dat dat mogelijk is.

Dat inventieve ideeën in de praktijk soms niet zo goed uitpakken als in theorie bleek uit het verhaal van Ton Verhoeven van de gemeente Nijmegen. Verspreid door de stad wordt op verschillende manieren regenwater afgekoppeld. In één straat leidde dit tot problemen met wateroverlast, omdat een aantal details niet onderzocht was (breedte van de berm, dichtslibben van de infiltratiegoot met bladeren, etc). Toch bleef de gemeente achter het concept staan en door goede en vooral eerlijke voorlichting bleven de bewoners dat ook.

Bij het opstellen van gemeentelijke waterplannen is het ook handig aan het onderhoud van de watergangen te denken, zo bleek uit het verhaal van Patrick de Rooij van Waterschap Brabantse Delta. Zo maakt het een heel verschil of je het onderhoud (maaien, baggeren) vanaf de kant wilt doen of vanaf het water. In het eerste geval worden de watergangen noodgedwongen lang en recht, in het tweede geval is het handig rekening te houden met de bouw van bruggen, etc. Waterschap Brabantse Delta probeert problemen te ondervangen door vroegtijdig met de gemeente te overleggen over deze zaken.

Ook in Rotterdam worden innovatieve concepten ontwikkeld om de stedelijke wateropgave op te lossen, volgens Niels Willemsen van Gemeentewerken Rotterdam. Zo kan de aanleg van een ondergrondse parkeergarage benut worden om extreme neerslag op te vangen en op die manier het riool te ontzien (zie H₂O nr. 19, pag. 18). Een ander idee, dat nog niet is uitgevoerd, is de aanleg van 'waterpleinen'. Deze pleinen hebben een dubbele functie: als het droog is, kunnen ze worden gebruikt voor bijvoorbeeld recreatie; bij extreme regenval wordt het water hierheen geleid en opgevangen tot het weer kan worden weggevoerd. Of deze pleinen er daadwerkelijk komen, is niet zeker, maar het geeft volgens Willemsen wel aan dat de enige manier om de stedelijke wateropgave op te lossen dubbel ruimtegebruik is. ◀

